

पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई या कार्यालयातील
अभिलेख कक्षात आवश्यक तापमान व सापेक्ष आर्द्रता
नियंत्रण यंत्र बसविणेबाबतच्या प्रस्तावास प्रशासकीय
मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्र.मपुवि-२०२४/प्र.क्र.१३३/सां.का.२
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : २७ सप्टेंबर, २०२४

वाचा: १.संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. जा.क्र.पुरा.संचा/लेखा/लेअ/२०२४/बी-
१२१९, दि.१९.०८.२०२४.

२. कार्यकारी अभियंता (विद्युत), दक्षिण मुंबई विद्युत विभाग, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई
यांचे पत्र क्र. जा.क्र. काअ/दमुंवि/स्विय./३९३७/२०२४, दि.२४.०७.२०२४.

प्रस्तावना :

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या अधिपत्याखालील पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयात ४०० वर्षांपासूनची सुमारे १७.५० कोटी ऐतिहासिक कागदपत्रे जतन करण्यात आली असून सदरची कागदपत्रे मोडी, उर्दू, इंग्रजी, देवनागरी, पर्शियन अशा वेगवेगळ्या लिप्यांमधील आहेत. सदरची कागदपत्रे राजकीय, आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक तसेच शैक्षणिक स्थित्यंतराचे महत्वाचे पुरावे आहेत. आपल्या संस्कृतीचा अमूल्य ठेवा भावी पिढीसाठी जतन करण्याचे तसेच संशोधकांना तत्कालीन इतिहासाची माहिती राज्यातील अभिलेखागारांकडून पुरविली जाते. तसेच ईनाम जमिनी, देवस्थान जमिनी, वतन जमिनी याबाबतचे निर्णय घेणे कामीदेखील सदर कागदपत्रांचा आधार घ्यावा लागतो. परंतु ही कागदपत्रे दिवसेंदिवस जीर्ण होत चालली असून काळानुरूप सदर ऐतिहासिक कागदपत्रांचा राष्ट्रीय खजिना नष्ट होण्याच्या मार्गावर आहे. सदरील कागदपत्रांचे आयुष्य वाढविणेकरिता ती सुयोग्य तापमान व सापेक्ष आर्द्रतेमध्ये ठेवणे आवश्यक आहे. राष्ट्रीय पुरालेखागार, नवी दिल्ली यांनी घालून दिलेल्या प्रमाणानुसार सदरील जुने अभिलेख हे २०°C ते २५°C इतक्या तापमानास व ४५ ते ५०% इतक्या सापेक्ष आर्द्रतेमध्ये ठेवणे आवश्यक आहे. पुराभिलेख संचालनालयामध्ये जुन्या अभिलेखांचे साठवणूक कक्षात तापमान व आर्द्रता वरीलप्रमाणे नियंत्रित करण्याच्या दृष्टीने यंत्रणा बसविणे आवश्यक असल्याने, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयातील अभिलेख शाखेतील A,B,C,H,J आणि बांधणी कक्षात तापमान व आर्द्रता यंत्र व वातानुकुलीत यंत्र (Dehumidifier Air-conditioning system) बसविण्याच्या रु.२,६९,९४,८४२/- रकमेच्या प्रस्तावास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याची विनंती केली आहे. त्यानुसार सदरहू प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयातील दुर्मिळ ऐतिहासिक कागदपत्र राष्ट्रीय पुरालेखागार, नवी दिल्ली यांनी घालून दिलेल्या प्रमाणकानुसार जतन करण्याच्या अनुषंगाने, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयातील अभिलेख शाखेतील A,B,C,H,J आणि बांधणी कक्षात तापमान व आर्द्रता यंत्र व वातानुकुलीत यंत्र (Dehumidifier Air-conditioning system) बसविण्याच्या प्रयोजनार्थ कार्यकारी अभियंता (विद्युत), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई यांनी सादर केलेल्या रू. २,६९,९४,८४२/- (अक्षरी रुपये दोन कोटी एकोणसत्तर लक्ष चौऱ्याणव हजार आठशे बेचाळीस फक्त) इतक्या रकमेच्या सविस्तर अंदाजपत्रकास खालील अटीच्या अधीन राहून सदर शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

सदरच्या अंदाजपत्रकास सक्षम प्राधिकाऱ्याची तांत्रिक सहमती प्राप्त झाल्यानंतरच प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करावी.

- ✚ प्रत्यक्ष काम सुरु करण्यापूर्वी सर्व संबंधित स्थानिक संस्था / प्राधिकारणे यांची मान्यता घेण्यात यावी.
- ✚ सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्र. बीडीजी २०१७/प्र.क्र.६०/इमारती-२ दिनांक ७ जुलै, २०१७ अन्वये कार्यवाही करण्यात यावी.
- ✚ सदर कामाकरिता सुधारित प्रशासकीय मान्यतेची आवश्यकता लागणार नाही दृष्टीने विशेष दक्षता घेण्यात यावी.
- ✚ अंदाजपत्रकीय कामात बदल करू नये.
- ✚ सार्वजनिक बांधकाम विभागातील अभियंता यांनी तोंडी दिलेल्या सूचनांच्या आधारावर कामाच्या व्याप्तीत बदल किंवा नवीन कामे समाविष्ट करू नयेत.
- ✚ नवीन कामांचा समावेश करावयाचा झाल्यास किंवा व्याप्तीत बदल करावयाचा झाल्यास याबाबत लेखी आदेश प्राप्त करून विहित मुदतीत व विहित पध्दतीने सदर कामांना मंजूरी घेण्याची कार्यवाही करावी.

०२. सदर शासन निर्णय, सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या तांत्रिक सहमती प्राप्त करून घेण्याच्या अटीवर तसेच नियोजन विभाग, परिपत्रक, क्र.ससमा-२०१०/प्र.क्र.४८/भाग-१/का-१४६१, दिनांक ११ जून, २०१८ मध्ये नमूद केल्यानुसार विभागास असलेल्या अधिकानुसार व वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/१३/विनियम, भाग-२ दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ सोबतच्या परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला, उपविभाग-चार, अनुक्रमांक ९ अनुसार प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारान्वये संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४०९२७११५८४३५९२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२. अपर मुख्य सचिव (सांस्कृतिक कार्य), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
३. महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
४. उप सचिव (सां.का.२/अर्थसंकल्प) यांचे स्वीय सहायक, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मुंबई.
५. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई.
६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
८. अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मुंबई
९. अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (सां.का.२), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मुंबई.
१०. निवडनस्ती सां.का.२